

Stara

Helsinki

Allianssilla nopeampi tie digi uudistukseen

Tietohallintopäällikkö Janne Romo
16.4.2026

Sisällysluettelo

- Stara, lyhyt esittely
- Tilanne ja päätyminen allianssimalliin
- Toiminta allianssissa
- Tuloksia allianssihankeessa
- Analyysi

Stara, lyhyt esittely

- Stara on Helsingin kaupungin rakentamispalveluliikelaitos. Starassa on 4 tuotannon osastoa ja lisäksi Logistiikka-osasto, joka tarjoaa logistisia palveluja, paitsi Staralle, niin myös koko kaupungille, sekä hallinto-osasto. Työntekijöitä Staralla on n. 1230 ja liikevaihto n. 235 Me/v.

Tilanne ja päätyminen allianssimalliin

Vuonna 2018-2019

- Eri tuotantoprosesseissa käytettiin lukuisia erilaisia tietojärjestelmiä (tarjous, kustannuslaskenta, projektihallinta, jne.). Kuitenkin prosesseissa oli merkittävä määrä manuaalisyötä mukana.
- Sähköistä tuotannonohjausjärjestelmää pilotoitu eri osastoilla, mutta laajempaa kokonaisvaltaista käyttöä ei ollut.
- Raportointi puutteellista ja tiedolla johtaminen vaikeaa eri tasoilla.
- Staran ylläpitoon käynnistettiin uuden tuotannonohjausjärjestelmän hankinta 2018-2019. Asia haluttiin valmistella kuitenkin koko organisaation näkökulmasta, sillä kaikilla osastoilla oli tarve/halu sähköistää toimintaansa. Valmistelun aikana vahvistui näkemys, ettei yhden järjestelmän hankinta ratkaise Staran digitalisaatiotarpeita. Lopputuloksena hankittiin digitalisaatiokumppani (CGI) tuotannon laajempaan digitalisointiin ja käynnistettiin ns. allianssihanke 1/2020.

Toiminta allianssissa

- Allianssimalli on kumppanuusmalli, ei välttämättä kaikista helpoin. Johtoryhmä päättää kaikesta.
- Allianssihankeessa pystytään suunnittelemaan ja edistämään organisaation digitalisaatoratkaisuja kokonaisvaltaisesti, sekä myös pidemmän aikavälin näkökulmasta.
  - Allianssikumppanilla on hyvä olla laajasti resursseja, osa keskeisesti mukana kaikessa
  - Oman organisaation osallistuttava isosti hankkeeseen
    - Tietohallinnon osallistuttava laajasti
    - Toimivan johdon osallistuttava laajasti
- Jossain vaiheessa allianssihanke päättyy
  - Alusta alkaen on huomioitava palveluiden ja ICT-ratkaisuiden siirtäminen organisaation alaisuuteen allianssin päättyessä. Staralla oli lakimies mukana johtoryhmässä koko ajan.
  - Allianssi hanke kesti Starassa 4 vuotta, 2020-2023

Tuloksia allianssihankeessa

- ICT-arkkitehtuurityö ja tavoitetila ICT ympäristölle
- Keskitettyjä palveluja Microsoft Azure alustalle
  - Staran data-varasto
  - Staran Integraatioalusta
- Uusia tai korvaavia tuotannonohjausjärjestelmiä
  - kehitetty samalla tuotannon toimintaprosesseja ja –tapoja
  - Ajettu alas vanhoja järjestelmiä
- Selvityksiä ja suunnitelmia
  - Tiedolla johtaminen, irtaimistohallinta, yms.

Analyysi

- Digitalisaatiokehitystä vaikea nopeuttaa ilman osaavia lisävoimia. Allianssi-/kumppanuusmalli tuo kokonaisvaltaisuutta, systematiikkaa ja pidemmän aikavälin huomioimista
- Isot (toiminta)muutokset aiheuttavat aina häiriöitä/ongelmia itse toimintaan. Pitää varautua niihin jo etukäteen.
- Digitalisaation mukana prosessit ja tehtäväkuvat muuttuvat. Henkilöstön koulutukseen pitää satsata (jatkuva koulutus)
- Huolehdittava etukäteen allianssin päättymisen jälkeisestä tilanteesta. Myös jatkuvien palveluiden resurssoinnista.
- Isot toimintamuutokset eivät voi olla jatkuvia. Käyttöönottojen jälkeen pitää olla aikaa stabiloitumiseen.

Allianssimalli

Miksi malli toimii
ja mitkä asiat
jarruttavat käyttöä
IT-hankinnoissa?

16.4.2026

ITS Finland

CGI

Janne Kosonen

Vice President, Consulting Services

Julkishallinto-liiketoimintayksikkö, CGI Suomi Oy

1993-2010 HPY / Elisa Communications / Elisa

CGI:llä vuodesta 2010

- vastannut aiemmin Infra- ja loppukäyttäjäpalveluiden julkishallinnon, finanssitoimialan ja terveydenhuollon asiakkuksista, asiakastoimituksista ja –sopimuksista
- kevästä 2023 johtanut suuria myynti- ja liiketoiminnan kehityshankkeita pääasiassa kaupunki-, kunta- ja hyvinvointialueasiakkuuksissa

IT-hankintojen haasteita

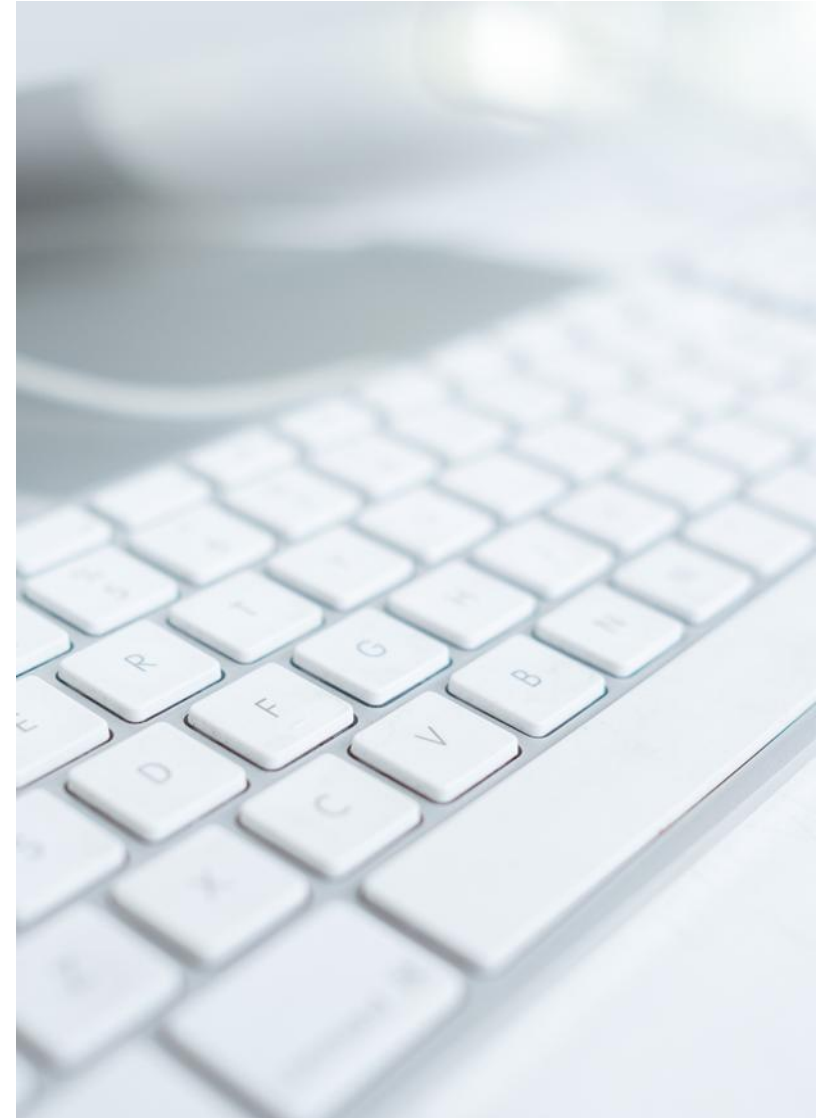
Onko tuttua?

Monimutkaiset IT-hankkeet epäonnistuvat usein

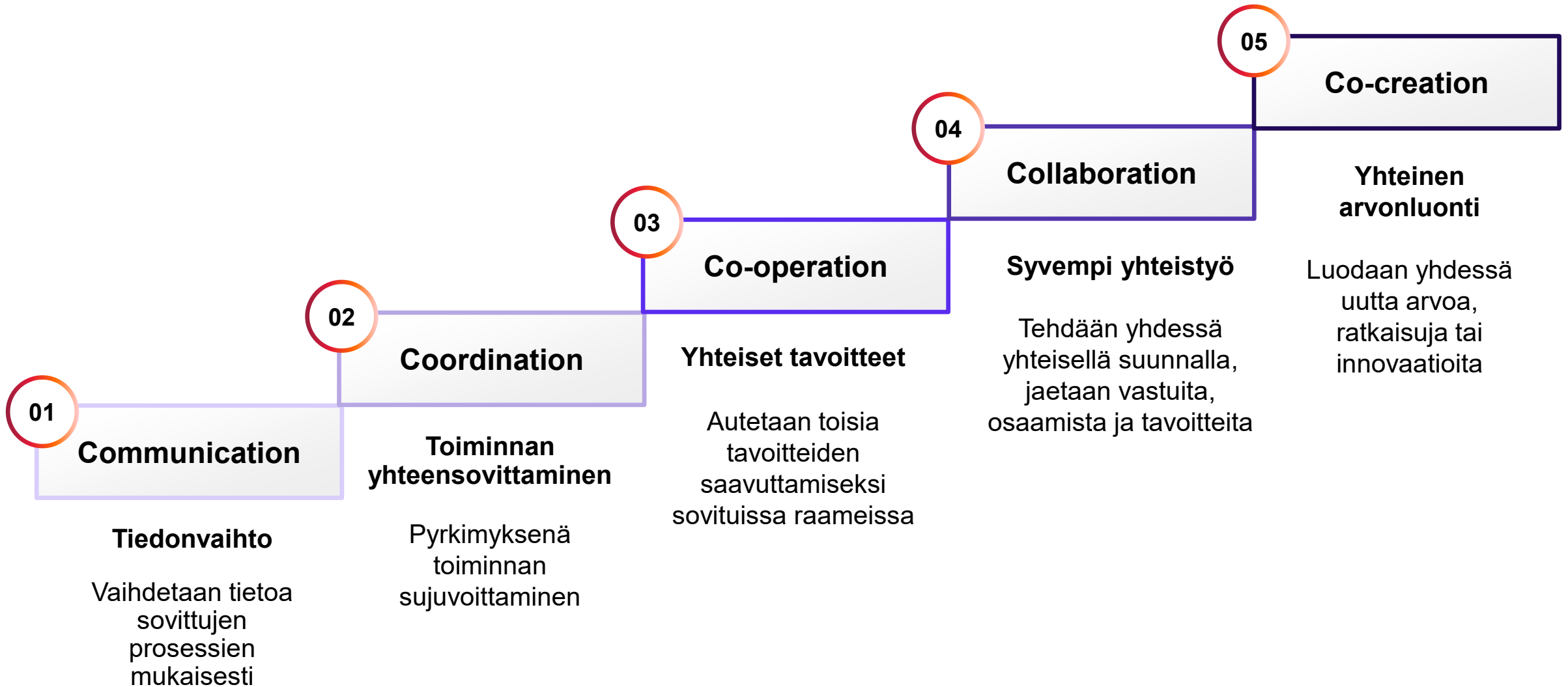
- budjetit ja aikataulut ylittyvät
- lopputulos ei vastaa muuttuvia tarpeita
- Toimittajan panos koetaan passivikseksi, sieltä “ei tule innovatiivisia ideoita”

Perinteinen tilaaja-toimittaja-asetelma johtaa usein:

- **vastakkainasetteluun:** syntyy "me vastaan te" -tilanne, jossa energia kuluu riitelyyn ja vastuun siirtelyyn, ei ongelmien ratkaisuun.
- **jäykkyyteen:** muutosten tekeminen kesken sopimuskauden on hidasta, kallista ja byrokraattista. Tai peräti mahdotonta, jos poiketaan olennaisesti hankinnan kohteesta.
- **osaoptimointiin:** toimittaja keskittyy oman sopimusosuutensa täyttämiseen, ei välttämättä koko hankkeen parhaaseen lopputulokseen.

Asiakassuhteen maturiteetti

Allianssi

Allianssi ei ole vain sopimus, se on toimintatapa, jossa tilaaja ja palveluntuottaja(t) muodostavat yhteisen organisaation ja sitoutuvat yhteisiin tavoitteisiin.

Keskeiset periaatteet

Yksi tiimi, yhteiset tavoitteet

Kaikki työskentelevät yhteisen päämäärän eteen. Toimintaa ohjaa "hankkeen paras" (best-for-project) -ajattelu.

Jaetut riskit ja hyödyt

Me onnistumme tai epäonnistumme

Koko tiimi jakaa yhdessä hankkeen taloudelliset riskit ja onnistumiset. Onnistuminen on yhteinen, epäonnistuminen samoin.

Täysi läpinäkyvyys

("Open Book")

Kustannukset ja tiedonkulku ovat avoimia kaikille osapuolille, mikä rakentaa luottamusta.

Allianssin edut hankintavaiheessa

Perinteinen ulkoistus:

- Kilpailutus perustuu usein alimpaan hintaan – vaikka mukana olisikin laatukomponentteja
- Vuoropuhelu on rajoitettua ja toimittaja tekee tarjouksen annettujen, usein puutteellisten ja tarkoin rajattujen vaatimusmäärittelyjen perusteella.
- Toimittaja joutuu panostamaan erityisesti virheiden välttämiseen, pakollisten vaatimusten täyttämiseen ja voittavaan vertailuhintaan.

Allianssimalli:

- **Valitaan tarkoitukseen paras kumppani, ei vain halvin tarjous:**
Valintakriteereissä painotetaan teknisen osaamisen lisäksi yhteistyökykyä, innovatiivisuutta ja ongelmanratkaisutaitoja.
- **Yhteinen kehitysvaihe vähentää riskejä:**
Ennen lopullista toteutus päätöstä osapuolet määrittelevät yhdessä hankkeen tavoitteet, laajuuden ja tavoitekustannuksen. Tämä varmistaa, että kaikki ymmärtävät, mitä ollaan tekemässä ja mihin hintaan.
- **Innovaatiot syntyvät varhain:**
Kun toimittajien paras osaaminen otetaan mukaan jo suunnitteluvaiheeseen, löydetään toteutusvaiheeseen parempia ja kustannustehokkaampia ratkaisuja.

Allianssin edut sopimuskauden aikana

Perinteinen ulkoistus:

- Jäykkä sopimus johtaa kalliisiin muutospyyntöihin
- Fokus on sopimuksenmukaisten velvoitteiden täyttämässä – ei uuden kehittämisessä
- Ongelmatilanteissa etsitään syyllistä sopimusehdoista
- Sopimuskauden lopussa aletaan valmistautumaan jo seuraavaan kilpailutukseen

Allianssimalli:

- **Joustavuus on sisäänrakennettu:**
Muuttuviin tarpeisiin voidaan reagoida ketterästi ilman sopimusriitoja, koska yhteinen tavoite on onnistunut lopputulos, ei pilkuntarkka sopimuksen noudattaminen
- **Laatu ja motivaatio ovat korkealla:**
Kaupallinen malli (bonus/sanktio) kannustaa kaikkia osapuolia ylittämään odotukset, ei vain tekemään minimisuoritusta
- **Ongelmat ratkaistaan yhdessä:**
Kun ongelma ilmenee, koko tiimi kokoontuu ratkaisemaan sen, koska kaikkien menestys on siitä kiinni. Ei syytelyä, vaan ratkaisuja.

Kaupallinen moottori – miksi se toimii?

Allianssin kannustinmalli poistaa perinteisen mallin eturistiriidan.

Rakenne:

- 1 Todelliset kustannukset korvataan (Open Book -periaate)
- 2 Päälle maksetaan sovittu palkkio (kattaa yleiskulut ja katteen)
- 3 Bonus/Sanktio määräytyy yhteisten tavoitteiden (budjetti, aikataulu, laatu) saavuttamisen perusteella

Vaikutus:

- 1 Toimittajan kannustin ei ole enää lisätöiden myyminen, vaan tehokkuus ja innovatiivisuus, jotka johtavat yhteiseen bonukseen
- 2 Koko tiimi voittaa tai häviää yhdessä

Allianssimallin käyttö IT-hankinnoissa

Askeisen Staran esimerkin lisäksi julkisista lähteistä löytyvät lähinnä Väylän (entisen Liikenneviraston) ICT-allianssit Velho ja Ihku. Käytännössä hankinnoissa suositaan edelleen varsin perinteisiä sopimusmalleja ja palveluiden tuottamisen tapoja.

“Infrahankkeiden kustannuslaskentajärjestelmä ja -palveluallianssissa eli Ihkussa kehitetään kustannuslaskentajärjestelmää ja -palvelua, jolla tuotetaan infra-alalle avointa kustannus- ja päästötietoa. Kustannuslaskentajärjestelmä vastaa tulevaisuuden tarpeisiin ja haasteisiin tarjoten ajantasaista ja luotettavaa kustannus- ja päästö infrahankkeille. Järjestelmän kehittäminen toteutetaan allianssimallilla.”

ihkuallianssi.fi/

“Velho-allianssi toteuttaa uuden tiestötietojärjestelmän, joka korvaa nykyisen tierekisterin ja mahdollistaa Väylävirastolle aikaisempaa ajantasaisemmat tiedot väylien kunnosta, käytettävyydestä ja käytöstä. Hankkeessa uudistetaan myös suunnitelmatietojen hallintaa tie-, rata- ja vesiväylien osalta.”

[Velho - tiestötietojärjestelmäallianssi | Sitowise](#)

Miksi Allianssimallia ei nähdä IT-hankinnoissa?

Vaatii uudenlaista ajattelua ja kulttuuria:

Suurin este on siirtyä perinteisestä valvovasta tilaaja-roolista aidoksi kumppaniksi. Tämä vaatii luottamusta ja valmiutta luopua osasta yksipuolista kontrollia.

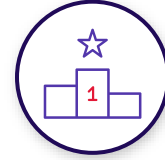
Sitoo tilaajan resursseja:

Allianssi ei ole "osta ja unohda" -malli. Se vaatii tilaajalta aktiivista, päivittäistä osallistumista projektin johtamiseen ja työskentelyyn. Tämä sitoo avainhenkilöiden aikaa huomattavasti perinteistä mallia enemmän.

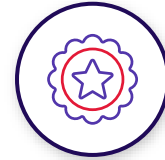
Koetaan monimutkaiseksi:

Malli on monille uusi, ja sen kaksivaiheinen (kehitys- ja toteutus) prosessi voi aluksi tuntua raskaammalta kuin perinteinen kilpailutus.

Raskas tarjousprosessi toimittajille:

Kilpailullinen neuvottelumenettely työpajoineen vaatii toimittajilta uudenlaista panostusta, mikä voi karsia erityisesti pienempiä, mutta potentiaalisesti innovatiivisia yrityksiä.

Vaatii toimittajilta uutta osaamista:

Menestyminen ei vaadi vain teknistä huippuosaamista, vaan myös erinomaisia yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja.

Muuttaa toimittajien liiketoimintamallia:

Ansaintalogiikka ei perustu enää tuntiveloitukseen ja lisätöihin, vaan yhteiseen onnistumiseen. Tämä vaatii olennaista muutosta yritysten toimintatavoissa.

Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotus

Allianssimallista saa parhaan hyödyn, kun hanke on:

- Suuri, monimutkainen ja sisältää merkittäviä riskejä.
- Tavoitteet ovat selvillä, mutta paras tekninen ratkaisu ei ole tiedossa hankkeen alussa.
- Innovaatiot ja tiivis yhteistyö ovat onnistumisen edellytyksiä.

Tärkein edellytys: Tilaajaorganisaatio on valmis sitoutumaan aktiiviseen rooliin ja varaamaan siihen riittävät, valtuutetut resurssit.

Allianssi ei sovi yksinkertaisiin, selkeästi määriteltyihin tai pieniin hankintoihin.

Miten edetä?

- **Lisätkää osaamista:**
Kouluttakaa avainhenkilöitä yhteistoiminnallisiin malleihin ja neuvottelutaitoihin.
- **Käykää markkinavuoropuhelua:**
Keskustelkaa toimittajien kanssa avoimesti tavoitteistanne jo ennen hankinnan käynnistämistä.
- **Valitkaa sopiva pilottihanke:**
Kerätkää kokemusta sopivan kokoisesta, riittävän haastavasta hankkeesta.
- **Sitoutukaa kumppanuuteen:**
Olkaa valmiita muuttamaan omaa toimintatapaanne ja panostamaan yhteistyöhön.

A close-up photograph of a blue flower, possibly a hydrangea, with a central text box. The flower's petals are layered and have a soft, velvety texture. The lighting is soft, highlighting the curves of the petals. A horizontal rectangular box with a red-to-orange gradient is centered over the flower, containing white text.

Kysymyksiä, kommentteja?

Yhteydenottokanavat

Janne Kosonen

Vice President, Consulting Services

+358 50 573 8884

janne.kosonen@cgi.com

[LinkedIn](#)

Results from
day one

CGI

